■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی ■ سردبیر: روحا... رجایی

جام جم

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰ - ۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کد پستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۴۲۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: به صورت همزمان در تهران و شهرستان‌ها (چاپخانه‌های روزنامه جام جم)

سه‌شنبه ۲ اردیبهشت ۱۳۹۹ | ۲۷ شعبان ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۶۴۰ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Tuesday - 2020 April 21

حدیث روز: تحف‌العقول

پیامبر اسلام (ص): اگر خداوند به وسیله تو یک نفر را هدایت کند، برای تو بهتر است از دنیا و هر آنچه در آن است.

پلک احساس: حافظ

هزار نکته باریک‌تر ز مو اینجاست
نه هر که سر بتراشد قلندری داند

امروز در تاریخ:

- روز جهانی زمین پاک
- زادروز قیصر امین پور، شاعر (۱۳۳۸ ش)
- تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به فرمان حضرت امام خمینی (ره) (۱۳۵۸ ش)
- سالروز اعلام انقلاب فرهنگی (۱۳۵۹ ش)
- درگذشت مارک تواین، نویسنده و داستان‌نویس آمریکایی (۱۹۱۰ م)

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۳/۰۳ — غروب آفتاب: ۱۹/۴۳
اذان مغرب: ۲۰/۰۷ — نیمه‌شب شرعی: ۰۰/۱۸
اذان صبح (فردا): ۴/۵۲ — طلوع خورشید (فردا): ۶/۲۲

پیش‌بینی آب و هوا چهارشنبه

تهران	اهواز	بوشهر	تبریز	رشت	زاهدان	زنجان	یزد
۱۶ / ۲۶	۲۲ / ۳۴	۲۲ / ۲۹	۱۲ / ۲۱	۱۱ / ۱۸	۱۴ / ۲۴	۱۰ / ۲۰	۱۷ / ۲۷

حکمت ۱۱۰: نهج‌البلاغه

فرمان خدا را بر پا ندارد جز آن کس که در اجرای حق مدارا نکند، سازشکار نباشد و پیرو آرزوها نگردد.

راپورت‌های میرزا ادریس

جنگ با کرونا با بول شتر

حامد عسکری
شاعر و نویسنده

در بهار خواب اندرونی به شنیدن صدای چهچهه گنجشکان مشغول بودیم که دیدیم از غرفه بغل صدای عربده خشایار می‌آید. چنان عمارت را روی سر گذاشته بود که انگار وسط جالیز گراز به کشت خیار چمبرش شبیخون زده. در اتاق واکرده یک دمپایی پرت کردیم سمتش فرمودیم پدرسوخته چاله میدون که نیست سرت را انداخته‌ای توی سرت، چه غلطی می‌کنی؟ فوق النهایه ناراحت شده عارض شد. خاک به سر من که دارم در جهت ارتقای سطح مالی شما و عمارت تلاش می‌کنم. فرمودیم چه تلاشی؟ عرض کرد: می‌خواهیم شتر بخریم! فرمودیم: شتر؟ عرض کرد: بلی.

فرمودیم: آن زمانه ما بود که رعیت به گوشت شتر علاقه وافر داشند و امروزی رعیت لب نمی‌زند. عرض کرد نه فدایت شوم برای نحر و ذبح نه. فرمودیم: پشم؟ عرض کرد: خیر! گفتم: بنال چه در سر داری؟ عارض شد این ویدئو را ببینید. فیلمی نشانمان داد. جوان رعنایی از کالسکه دودی شاسی بلندی پیاده می‌شود، توضیحاتی بلغور می‌کند در مورد فواید بول شتر و بعد یک لیوان آن را لاجرعه سر می‌کشد. توی سر خودمان کوبیدیم که چقدر احمق است و به خشایار فرمودیم حالا تو می خواهی چه کنی؟ عرض کرد همین دیگر بولش برای کرونا گویا مفید است. پول بدهیم یک شتر بخریم توی حیاط عمارت ببندیم، خیکش را ببندیم به آب. بولش را جمع کنیم، بفروشیم به رعیت. فرمودیم: توی لیوان یا بطری در بسته؟ عرض کرد: در لیوان. فرمودیم پس حتما یخ هم بنداز... عرض کرد: احسنت. فرمودیم احسنت و کوفت. هر خری هر مزخرفی تفت داد تو باید دوره بگردی و پولتیک بزنی؟ چندتایی مشت حواله‌اش کردیم. الحمدلله گم و گور شد در حیاط عمارت.

گفت‌وگو با محمد درویش، فعال محیط زیست به مناسبت روز جهانی زمین پاک

طبیعت در غیاب آدم‌ها نفس کشید

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

زمین نفس تازه کرد، با شروع اسفند و شیوع کرونا؛ ویروسی که همه جهان را آلوده و انسان‌ها را با چالش‌های عجیب و غریب رو به رو کرده که مهم‌ترین آنها، در خانه ماندن است. برای اولین بار است که آدم ها به منظور سالم و زنده ماندن باید در خانه بمانند و طبیعت را به حال خود رها کنند تا برای مدت کوتاهی هم که شده، نفسی تازه و خود را احیا کند. امروز روز جهانی زمین پاک است و به همین مناسبت با محمد درویش، فعال محیط زیست و کویرشناس هم‌صحبت شدم تا از تاثیر کرونا بر کره زمین بپرسم و این که این دوره استراحت چه تاثیری بر زمین خواهد داشت.

خدمت کرونا به بشریت

درویش می‌گوید: کرونا مردم دنیا را متوجه این نکته کرد که سبک زندگی‌شان تا چه میزان برای تاب‌آوری کره زمین ضرر دارد و وقتی انسان‌ها از طبیعت حذف می‌شوند، طبیعت نفس می‌کشد، آسمان آبی‌تر می‌شود، آلودگی‌های صوتی به حداقل می‌رسد. گزارشاتی منتشر شد مبنی بر این‌که به دلیل خلوتی محیط زیست، جفتگیری حیات‌وحش بیشتر شده که این نشانه بهبود حیات وحش و محیط زیست است. کرونا باعث شد حیات وحش به مکان‌هایی بیایند که باعث شگفتی است. در سواحل ونکوور نهنگ‌ها دیده شدند، در تنگه داردانل استانبول شنای دلفین‌ها را دیدیم، در کوچه‌های ونیز دلفین دیده شد، در رودخانه تایمز لندن، نهنگ سفید رفت و آمد کرد و این اتفاقات ثابت کرد طبیعت نفس عمیقی کشید هر چند نباید به این نفس دلخوش باشیم. انسان‌ها باید عمیقا متوجه سبک غلط زندگی خود شوند و آن را اصلاح کنند وگرنه بعد از لغو محدودیت‌های کرونایی دوره اوضاع به حالت قبل برمی‌گردد. امیدوارم حاصل خانه‌نشینی مردم جهان، این نکته را هم ثابت کند که در شرایط بحرانی مثل کرونا فرقی بین کشور قدرتمند و ضعیف وجود ندارد. کشوری مانند آمریکا که پیشرفته‌ترین ناوها و بمب‌افکن‌ها را دارد، همان‌قدر در مقابل کرونا آسیب‌پذیر است که کشوری مانند بنگلادش. کرونا نشان داد انسان‌ها برای تامین امنیت و حفظ جانشان بهتر است روی پژوهش به منظور حفظ سلامت و محیط زیست اختصاص دهند تا تمرکز روی ابزار جنگ افروزی. اگر همین دستاورد به نتیجه برسد، خدمت بزرگی کرونا به بشریت کرده است.

ویروس‌ها آماده جهش

به درویش می‌گویم، آمریکا یکی از کشورهایی است که از کرونا بیشترین آسیب را دیده، آمریکا از معاهده پاریس خارج شد و بودجه‌ای که برای حفظ محیط زیست در نظر گرفته بود را لغو کرد به نظرتان دود این خروج الان به چشم خود این کشور رفته است؟

در مصرف آب شرب و شوینده‌ها، زنگ خطر به صدا درآمده و باید به مردم مدام یادآوری کرد از شوینده‌های سازگار با محیط زیست استفاده کنند

این فعال محیط زیست می‌گوید: بله! برای همین است که دولت آمریکا به‌شدت مورد انتقاد قرار گرفته، دولتی که حتی بودجه محیط زیست آمریکا را نصف و یک سوم افراد این سازمان را اخراج کرد. الان بیشترین آسیب را از این اهمال کاری می‌بینیم. گرم شدن کره‌زمین یکی از مولفه‌هایی است که باعث جهش ویروسی می‌شود. ویروسی که در بدن خفاش‌های نعل‌اسبی وجود داشت به دلیل جهش و با کمک یک واسطه که پنگولین و مورچه‌خوار است وارد بدن انسان شده است. گازهای گلخانه‌ای زیاد شده‌اند و روند گرم شدن زمین بیشتر شده و فاجعه‌هایی مانند کرونا را شکل داده است. گزارش‌های جدی نشان می‌دهد یخ‌های میلیون ساله ایسلند تکان خورده‌اند و زیر یخ‌ها ویروس‌ها و باکتری‌هایی را کشف کرده‌اند که خیلی خطرناک‌تر از کرونا هستند. این ویروس‌ها قابلیت جهش دارند و مثلا رزمایش‌های می‌تواند باعث این جهش شده و این ویروس‌ها را وارد زیست آبزیان کرده و از این طریق وارد چرخه تغذیه انسان‌ها شود و آن زمان است که فاجعه‌های غیرقابل کنترل شکل می‌گیرد و باید شاهد انقراض انسان‌ها بود.

کافه میرداماد

کاهش ۱۴ میلیون تنی پلاستیک

از درویش می‌پرسم، کرونا باعث شد مصرف نایلون و پلاستیک در کشور ما زیاد شود به‌خصوص با توجه به استفاده زیاد از دستکش‌های یکبار مصرف. این روند را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

می‌گوید: کرونا یک سری چالش‌های نگران‌کننده را به وجود آورده که جدی‌تر از استفاده بی‌رویه از نایلون، استفاده بیش از اندازه از شوینده، مواد ضدعفونی کننده و آب شرب است. مصرف دستکش یکبار مصرف و کیسه‌های نایلونی بیشتر شده، اما در کنارش بیش از ۸۰ درصد حمل و نقل هوایی، قطارها، اتوبوس‌های بین‌شهری و برگزاری مجالس کم شده و دیگر ظروف یکبار مصرف به زباله تبدیل نمی‌شود و مصرف کیسه‌های نایلونی در این موارد تقریبا به صفر رسید، به همین دلیل مصرف پلاستیک در ایران هم مثل دیگر نقاط جهان کاهش یافته است. آمار نشان می‌دهد کرونا باعث شده مصرف پلاستیک ۱۴ میلیون تن کاهش پیدا کند که این رقم چشمگیر است. اما در مصرف آب شرب و شوینده‌ها، زنگ خطر به صدا درآمده و باید به مردم مدام یادآوری کرد از شوینده‌های سازگار با محیط زیست استفاده کنند و رسانه‌ها این شوینده ها را به مردم معرفی کنند. از طرفی باید به مردم گوشزد کرد اگر قرار است ۲۰ ثانیه دست‌هایتان را با صابون بشویید در این مدت لازم نیست شیر آب باز باشد. مصرف بی‌رویه آب شرب باعث می‌شود در تابستان با کمبود آب رو به رو شویم.

کرونا باعث شده مردم از وسایل نقلیه عمومی کمتر استفاده کنند. اگر این شرایط مدیریت نشود، آلودگی هوا و ترافیک زیاد می‌شود مگر این که دولت‌ها این تهدید را به فرصت تبدیل و فرهنگ استفاده از دوچرخه را ترویج کنند. وسیله نقلیه کاملا سالمی که هم فاصله‌گذاری اجتماعی به درستی رعایت می‌شود و هم هوا سالم می‌ماند و هم ترافیک کم می‌شود. طبق برآوردها انسان‌ها حدود دو سال باید زیستن کنار کرونا را تاب بیاورند و این زمان مناسبی است تا مسیر دوچرخه‌سواری بیشتر و فرهنگ استفاده از این وسیله نقلیه همگانی شود.

خطرناک‌تر از کرونا

درویش به این نکته هم اشاره می‌کند که آلودگی هوا باعث معلولیت‌های زیادی می‌شود و ترافیک و نبود جاده‌های استاندارد هر ساله تعداد زیادی از آدم‌ها را به کشتن می‌دهد. آماری که اگر مانند آمار کرونا هر روز از سوی مسوولان اعلام شود، عمق فاجعه مشخص می‌شود. اما چون آمار ماهی، سالی یکبار اعلام می‌شود، مردم روی آن حساس نشده و آن را جدی نمی‌گیرند و گرنه به اندازه کرونا از آنها می‌ترسیدند. کرونا فقیر و غنی و سیاستمدار و مردم عادی نمی‌شناسد. به همین دلیل قدرتمندان را به فکر انداخته تا با آن مبارزه و راهی برای درمانش پیدا کنند؛ در حالی که آمار مرگ و میر روزانه بر اثر گرسنگی خیلی بیشتر از تلفات کروناست. با اختصاص بودجه‌ای خیلی کمتر از بودجه کرونا قدرتمندان جهان می‌توانند جلوی از گرسنگی مردن را بگیرند، اما این کار را نمی‌کنند چون برای خودشان خطری ندارد. امیدوارم کرونا با همه خطراتی که دارد انسان‌ها را به تفکر وادارد تا دنیایی بهتر بسازیم.

خدیجه نیزاری؛ عضو مجمع خیرین

کمک ۲/۵ میلیاردی به نیازمندان دوره کرونا

خدیجه نیزاری، یکی از خیرین فعال کشور است. او سال‌هاست عضو مجمع خیرین است و مدیریت خیریه امین را نیز عهده‌دار است. تمرکز او و خیریه‌اش در طول سال و زمانی که شرایط عادی است، روی مدرسه‌سازی در مناطق محروم است اما در شرایط بحرانی مانند شرایطی که کرونا برای کشور به وجود آورده و معیشت بسیاری را به خطر انداخته نیز خیریه امین و دیگر خیریه‌ها دست به کار شده و به نیازمندان کمک می‌کنند. نیزاری درباره فعالیت‌های مجمع خیرین در دوره کرونا به جام‌جم گفت: از همان روزهای اول کمیسیون بانوان مجمع خیرین وارد عمل شد و کمک‌های زیادی را برای مناطق محروم و کادر بیمارستانی جمع‌آوری کرد. تاکنون حدود ۲/۵ میلیارد تومان جمع‌آوری شده که در قالب کمک هزینه و سبد کالا بین نیازمندان استان‌های تهران، لرستان، سیستان و بلوچستان، کرمانشاه و چهارمحال و بختیاری توزیع شده است.

نیزاری درباره کمک به بیمارستان‌ها و کادر درمانی گفت: دامنه بیماری کرونا خیلی زیاد است و بیمارستان‌های زیادی مشغول درمان بیماران کرونایی هستند. به همین دلیل ما بخشی از کمک‌های جمع‌آوری‌شده را صرف تهیه ماسک و لباس مخصوص برای کادر درمانی کرده و آنها را در بیمارستان‌های مناطق محروم توزیع کردیم. با هلال احمر ارتباط داریم و مناطقی که بیشتر نیازمندند را از طریق هلال احمر شناسایی می‌کنیم.

این خیر با اشاره به این نکته که با شروع کرونا جمع‌آوری کمک برای این دوره شروع شد، می‌گوید: این کمک‌ها ربطی به کمک‌هایی که خیرین برای مدرسه‌سازی و خانه‌سازی برای مناطق محروم انجام می‌دهند، ندارد و چنین نیست که ما از پول‌هایی که برای موارد خاص جمع‌آوری شده برای دوره کرونا استفاده کنیم. چند روز قبل دو تفاهنامه با بودجه ۱/۵ میلیاردی برای مدرسه‌سازی و تهیه مسکن برای هفت خانواده کرمانشاهی که دو معلول یا بیشتر دارند در لرستان نوشته شد. نیزاری به خیریه مهر گیتی هم اشاره می‌کند و می‌گوید: خانم گیتی، مدیر این خیریه کمک‌های زیادی برای دوران کرونا جمع‌آوری کرده و در این زمینه از خیرین خارج از کشور هم کمک گرفته‌اند. مردم ایران بسیار نوعدوست و نیکوکارند و در شرایط بحرانی همه کمک می‌کنند، اما خیریه‌ها در کشور ما با چالش عدم هماهنگی رو به رو هستند. بین آنها ارتباط قوی و همیشگی وجود ندارد به همین دلیل موازی‌کاری زیاد است.

نیلوفرکُشی

آب‌بندان ولوکلا در منطقه گتاب بابل، مابین روستای ولوکلا و کشتلی چناربن قرار دارد. وسعت این آب‌بندان به چیزی در حدود ۲۲ هکتار می‌رسید. به گفته افراد بومی منطقه سال‌ها قبل در این مرداب قتلی رخ می‌دهد و یک فرد از روستای ولوکلا شخصی را به نام فاطمه به قتل می‌رساند. مردمان روستای ولوکلا به رسم دلجویی حق استفاده از آب‌بندان را به عنوان دیه به مردم کشتله می‌دهند و به همین خاطر نزد مردم این منطقه به فاطمه اندون شهرت می‌یابد. این آب‌بندان با ارزش اما سال‌هاست قربانی اختلاف دیرینه بین دو روستا و به طور کامل تخریب شده و خاک حاصلخیزش را سودجویان برده‌اند. گل‌های لاله این مرداب که از نوع لوتوس هندی و جزو گیاهان نادر جهان است نیز کاملا از بین رفته است.

عکس: ایسنا

یادداشت

هشتگ - شرافت

میثم اسماعیلی
جامعه

روز گذشته انتشار دو تصویر از معلمان ایران خبرساز شد. اول تصویری از یک معلم منطقه ۴ تهران روی تخت بیمارستان که مشغول تدریس آنلاین به دانش‌آموزانش است. نه که این تصویر حکایت تازه‌ای باشد که پیش از این هم نمونه‌هایی از این دست دیده‌شده بود، اما این تصویر تلنگری بود برای به یادآوردن شرافت کاری یک معلم، چیزی که خیلی خوب تنیده شده‌بود به چهره بیمار او. هر چند انتشار همین تصویر هم واکنش‌های بسیاری هم داشت، این‌که عده کمی بودند که ایثار او را آغشته به تزویر دانسته‌بودند و با برچسب «شوآف» از آن گذشتند یا افرادی که معتقد بودند نباید به چنین گزینه‌ای به هاله‌ای از تقدس نگاه کرد و خشنود بود؛ چراکه اگر روال طبیعی آموزشی وجود داشت، او مجبور به فعالیت در این شرایط سخت نبود! اما تعداد بسیاری از کاربران فضای مجازی هم شرافت کاری او را ستوده‌بودند.

سیدمحمدحسینی، وزیرپیشین ارشاد در توییتی الصاق شده به این تصویر نوشت «اگر چنین احساس مسوولیتی در دست‌اندرکاران امور و آحاد جامعه باشد، برطرف شدن مشکلات کشور، پیشرفت ایران عزیز و نیل به تمدن نوین اسلامی، صرفا آرزو و رویا نخواهد بود بلکه دست‌یافتنی خواهدشد.» دیگرانی هم بر این باور بودند که باید این ایثارگری‌ها از سطح فضای مجازی بیرون بیاید و در رسانه‌های فراگیرتری به چشم مردم ایران بیاید. تصویری که حالا باید ثبت کرد در حافظه تاریخی جامعه ایرانی، تصویری که حتما جزئی از خاطره جمعی ایرانی‌ها خواهد شد.

همه فرزندان خانم معلم

ایلنا هم خبری از یک معلم هرمزگانی منتشر کرد که تحسین همگان را به همراه داشت. سودابه نجفی، معلم پایه چهارم دبستان شاهد ناحیه یک بندرعباس با این‌که خبر مرگ ناگهانی نوجوان ۱۶ساله‌اش را به او دادند، حاضر نشد کلاس مجازی خود را ترک کند.
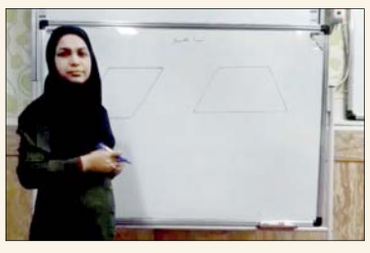
او با چشمانی اشکبار تدریس مجازی خود را به پایان رساند و بعد از اتمام کلاس به سراغ جوان از دست رفته‌اش رفت. پسرش، ابوالفضل همراه دوستانش برای شنا به رودخانه رفته بود که غرق شد.